

Čís. 867.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Pletichy pokoutným obchodem s kožemi po účinnosti vládního nařízení ze dne 23. září 1919, čís. 523 sb. z. a n.

Ztráta práva volebního (zákon ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n.).

Postup nalézacího soudu, jde-li o druhé odsouzení pro přečin nebo přestupek a nebylo-li v předcházejícím rozsudku prohlášeno, že skutek byl spáchán z pohrutek nízkých a nečestných.

(Rozh. ze dne 1. června 1922, Kr I 180/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 25. října 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 23 čís. 4 a přestupkem dle § 20 odstavec prvý cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., vyhověl však v ne veřejném zasedání odvolání obžalovaného do výroku o ztrátě práva volebního potud, že výrok ten zrušil a uložil nalézacímu soudu, by, proveda potřebné šetření, v tomto směru znovu rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Námitkou, zařadenou v rámec oněch vývodů, jimiž formálně uplatňován je domnělý důvod zmatku dle čís. 5 § 281 tr. ř., dovolává se stížnost ve skutečnosti hmotněprávního důvodu zmatečnosti dle čís. 9 a). Stížnost odporuje totiž rozsudkovému zjištění, dle něhož obchod svrškovými kožemi nebyl ve smyslu nařízení, v rozhodné době platných, volným; činí tak poukazem k nařízení vlády republiky Československé ze dne 23. září 1919, čís. 523 sb. z. a n., jehož § 1 arci stanoví, že se výroba a obchod kožemi a obuví uvolňuje. Nařízení nabylo účinnosti dle § 14 dnem vyhlášení, tudíž dnem 30. září 1919. Jako doba, v níž spáchány byly trestné činy, uvádí se v rozsudkovém výroku podzim roku 1919, v rozhodovacích důvodech zjišťuje se pouze, že stěžovatel prodal kůže jednak dne 14. listopadu 1919, jednak o něco později; doba, kdy druhý obžalovaný Mikuláš P. odevzdal kůže stěžovateli s poukazem, aby je dále prodal, není ani v rozhodovacích důvodech rozsudku přesněji určena. Dlužno však vzhledem k oněm rozsudkovým zjištěním míti za to, že trestná činnost stěžovatelova spadá opravdu již do doby účinnosti citovaného vládního nařízení. Přes to dlužno námitku označiti jako právně bezpodstatnou. Stížnost totiž zamlčuje, že §em 1 vládního nařízení byl sice mimo jiné i obchod kožemi uvolněn, že se však tak stalo, jak se v témž § stanoví, až na případy, upravené pro přechodnou dobu dalšími ustanoveními vládního nařízení. Tato ustanovení znamenají však pro onu přechodnou dobu, do které spadá i trestná činnost stěžovatelova, tak dalekosáhlou úpravu a, jak lze právem říci, tak závažné omezení výroby i prodeje koží, že o skutečném a naprostém uvolnění jich pro onu dobu přechodnou ani zdaleka řeči býti nemůže. V § 2 vládního nařízení ukládá se československé komisi pro kůže a usně mimo jiné, aby zjistila veškeré zásoby surových koží a usní hovězích, telecích a koňských. Každý držitel

těchto koží a usní je dle téhož § povinen, nejdéle do 8 dní po vyhlášení nařízení oznámiti jmenované komisi zásoby surových koží a usní. Kožemi a usněmi ve smyslu nařízení se rozumějí kůže a usně, ať jsou v kterémkoli stadiu výroby. Dle § 3 měla jmenovaná komise určit, jaké množství každý jednotlivý majitel koží, usní (a obuvi) povinen jest odvésti ministerstvu pro zásobování lidu, § 4 pak předpisuje, že osoby, mající v zásobě kůže, usně (neb obuv), jsou povinny množství, ve smyslu předchozího paragrafu jim uložené, odvésti buď najednou neb po měsíčních částech dle příkazu ministerstva pro zásobování lidu; dle § 5 je věcí téhož ministerstva a jmenované komise, bděti nad tím, aby jednotlivé firmy a podniky množství koží, usní (a obuvi), určené dle § 3, skutečně v čas odvedly, a přísluší dle druhé věty § 6 ministerstvu, stanovit po slyšení zájemníků přejímací a prodejní ceny zboží, které jest mu odvésti. V první větě téhož § vytčen je cíl, sledovaný těmito opatřeními: kůže, usně a obuv, jichž takto mělo býti získáno, měly sloužiti k tomu, aby spotřeba obuvi méně majetných tříd všech vrstev obyvatelstva mohla býti uhrazena za mírné ceny. Lichevní soud dospěl proto právem k závěru, že obchod kožemi v rozhodné době volným nebyl a že se tudíž také stěžovatel pustil do podloudného obchodu svrškovými kožemi. Ostatně rozhodovací důvody zdůrazňují jako další okolnost, dodávající stěžovateli jednání rázu pletich, po případě také skutečnost, zjištěnou rozsudkem, že stěžovatel neměl živnostenského oprávnění k prodeji koží. Námitkou, stížností opětně uplatňovanou v ten rozum, že stěžovatel, který prý se teprve v říjnu 1919 navrátil z vojenské služby, konané ostatně naposled v Praze, nebyl informován o tom, je-li obchod kožemi volný či nikoli, a tvrzením, že mu spoluobžalovaný P. sdělil, že obchod kožemi jest úplně volný, brojí zmatečnou stížnost způsobem, přičím se ustanovení § 258 tr. ř., proti přesvědčení, k němuž lichevní soud dle rozhodovacích důvodů rozsudkových, neuvěřiv posléz zmíněnému tvrzení stěžovateli, dospěl v ten smysl, že si stěžovatel byl vědom toho, že obchod kožemi volným není. Ostatně ani nedostatek tohoto vědomí, neznalost řádně vyhlášených předpisů státní správy, upravující onen obor obchodování, do něhož se byl stěžovatel pustil, by ho neomlouvala.

Pokud jde o odvolání obžalovaného do výroku o ztrátě práva volebního, sluší uvésti toto: V tomto případě řešiti jest otázku ztráty práva volebního podle zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. a nikoliv, jak to činí nalézací soud, podle zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n., neboť trestný čin spáchaný byl na podzim roku 1919, tedy před platností posléze uvedeného zákona. Podle § 3 čís. 4 zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. může býti ztráta práva volebního, vyslovena jen tehdy, byl-li trestný čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných, u přečinů a přestupků kromě toho teprve při druhém právoplatném odsouzení pro čin, pro který občan může býti vyloučen z práva volebního. Podle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 30. května 1919, č. 10.732, věstník čís. 16 (věstník z 1. června 1919, čís. 6) vyplývá z toho nutnost, by si soud, jde-li — jako v tomto případě — o přečin nebo přestupek, který může býti důvodem, aby byla vyslovena ztráta práva volebního, opatřil trestní spisy obžalovaného o takových činech, s nimiž dosud byla nebo podle volebního řádu obecního, dnes platného, může býti spojena ztráta práva volebního. Jde-li o druhé odsouzení pro přečin nebo pře-

stupek a nebylo-li v předcházejícím rozsudku prohlášeno, že skutek byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, protože rozsudek pochází z doby před účinností zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n., musí soud nejprve uvážit, byl-li čin trestný, jehož se týká odsouzení předchozí, spáchán z uvedených pohnutek, a pak teprve, zda i nový trestný čin spočívá na pohnutkách stejného rázu. Odpoví-li soud na otázku v obou případech kladně, vysloví v rozsudečném výroku, že nastává ztráta volebního práva a uvede v rozsudku důvody i pro tuto část rozsudku a to o obou trestných činech, u nichž shledal pohnutky nízké a nečestné. Pakliže soud neshledal při žádném z obou trestných činů, že byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, uvede jen v důvodech rozsudku, proč k tomuto přesvědčení přišel. Nalézací soud se podle těchto směrnic nezachoval. Přehlédl, že obžalovaný byl podle sdělení policejního ředitelství v Praze ze dne 26. října 1920 odsouzen rozsudkem pro pře-stupek dle § 461 tr. zák. do vězení na 24 hodiny, neopatřil si dotyčných trestních spisů a nezabýval se tudíž vůbec otázkou, zda byl zmíněný právě pře-stupek spáchán z pohnutek nízkých a nečestných. Bylo proto odvolání obžalovaného vyhověno potud, že byl výrok, jímž byl obžalovaný zbaven práva volebního, zrušen a nalézacímu soudu uloženo, by provedl potřebné šetření podle směrnic, vytčených citovaným výnosem, a aby pak o této věci znova rozhodl.

Čís. 868.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.).

Lichevní soud jest povinen zkoumati, zda tu jest skutková povaha lichevního trestního činu, na nějž zní obžaloba, bez ohledu na to, zda čin by se dal podřaditi vůbec nebo též jinému nelichevnímu deliktu (podvodu).

(Rozh. ze dne 1. června 1922, Kr I 677/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zem. trestním soudu v Praze ze dne 19. ledna 1921, pokud se jím lichevní soud prohlásil nepřislušným pojednati o obžalobě na Emila C-a pro přečiny dle §§ 20 čís. 2 a 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Na Emila C-a byla podána u sborového lichevního soudu v Praze obžaloba pro přečiny dle §§ 20 čís. 2 a 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. Bylo povinností soudu lichevního, aby se obžalobou zabýval a ji věcně vyřídil, to jest obžalovaného buď odsoudil nebo sprostil z obžaloby. Toho první soud neučinil. V rozhodovacích důvodech rozsudku vyslovil sice náhled, že zde není ani objektivních ani subjektivních náležitostí trestných činů lichevních, obžalovanému za vinu kladených, poněvadž prý měl C. úmysl vylákati na kupiteli mouky zálohu, aniž měl úmysl nebo možnost mouku dodati, takže je prý odůvodněno